

Amb un currículum com el de l'Ana María Castañeda ens podem fer una idea de quin tipus de persona és la que parla en aquestes dues pàgines. Aquesta catalana té tres títols a la butxaca: el d'arquitecte superior, el d'enginyer de camins, canals i ports i el d'economista. **"La meva vocació primera, però, era l'arquitectura. La resta de carreres m'ajuden a complementar la meva formació".** I ella no se'n cansa: **"Ara estic aprenent a tocar el piano"**.

Per què una formació tan àmplia? **"Surts de l'Escola d'Arquitectura amb simples pinzellades sobre molts de temes i amb la sensació que no en domines cap. No pots pretendre ser especialista en tot. El més important és que et preparin per ser capaç de plantejar-te cada problema i buscar ajuda per resoldre'l"**.

Actualment la professional que ens acompanya treballa per a la Demarcació de Costes de Catalunya del Ministeri del Medi Ambient: **"Sóc la cap del servei de projectes i obres. Fem intervencions al llarg de tota la costa, intervencions que poden ser obres d'enginyeria pura, com ara les estabilitzacions i regeneracions de platges, i més arquitectòniques, com és el cas dels passeigs marítims, desenvolupats aquests en col·laboració amb els diferents ajuntaments. El que més faig són intervencions urbanístiques en espais públics oberts on l'edificació és mínima".** El curiós del cas és que el públic no acostuma a **"associar l'arquitecte amb l'urbanisme, potser perquè aquesta vessant de la nostra activitat no té tants representants a la història com l'edificació. Tanmateix, no és lògic pensar en edificació sense tenir en compte l'urbanisme, perquè tot immoble s'ha d'emplaçar en un context previ"**. Per si això fos poc, **"l'urbanisme es confon amb altres qüestions, com ara el trànsit, on intervenen altres tècnics"**.

De fet, **"al Ministeri, quan no disposem d'un equip o uns mitjans suficients per redactar un projecte, contractem una assistència exterior sota les meves ordres"**. L'Ana María reconeix que **"tota aquesta feina m'exigeix una dedicació plena, de manera que no em plantejo de dedicar-me a l'arquitectura també com a liberal"**.

Un exemple dels projectes desenvolupats per la nostra interlocutora és la Barceloneta: **"Es va signar un conveni entre el Ministeri i l'Ajuntament de Barcelona per portar-la a terme. Els arquitectes municipals i jo vam redactar-ne el projecte, es va adjudicar l'obra i es va començar a desenvolupar, amb algunes modificacions posteriors"**.

La nostra professional admet que **"no és molt fàcil negociar amb les administracions dels municipis on intervinc, perquè cada arquitecte té una visió molt particular de les coses. Cal tenir en compte que la tasca del meu col·lectiu és molt creativa, la qual cosa significa que difícilment podràs influir en els gustos de cada artista. La funció de cap només la faig servir en cas que sorgeixin discrepàncies irreconciliables entre els membres de l'equip"**.

Li demanem detalls sobre aquesta negociació: **"A l'hora de redactar el projecte, quan es debaten temes d'arquitectura pura, no hi ha cap problema. Les dificultats sorgeixen en el moment d'adjudicar**

l'obra. Molts arquitectes tenen el costum de treballar amb l'obra com si encara estigués sobre el paper. Jo els dic que utilitzar la goma d'esborrar no costa res, però que en la construcció el pica-pica el tinc prohibit. No podem fer les coses, després dir que no ens agraden i començar de nou, en primer lloc, perquè això costa diners i, en segon lloc, perquè aquesta no és una actitud professional. Cal tenir les idees clares abans de donar ordres. I és que la responsabilitat de cenyir-se al projecte i al pressupost és meua".

En definitiva, la nostra convidada considera que **"el problema més greu dels arquitectes és que no toquen gaire de peus a terra, mentre que els enginyers són més racionals"**. Pel que fa al tema econòmic, **"ja és molt antic. Vitruvi, arquitecte i teòric romà, ja deia als seus llibres que admetia que, per possibles canvis posteriors, una casa podia arribar a costar un vint-i-cinc per cent més del pactat inicialment, però que si el pressupost excedia aquest percentatge, seria el mateix arquitecte qui hauria de pagar la diferència de la seva butxaca, perquè era inadmissible que un professional no fos capaç de controlar aquesta qüestió"**.

És clar que l'Administració té en compte aquesta eventualitat: **"La llei de contractació ja et limita l'actuació econòmicament. Pots augmentar el pressupost fins a un deu per cent només amb elements l'amidament dels quals s'hagi dispartat. Si has de canviar coses, ja no pots continuar amb el mateix contracte, has de redactar un nou projecte modificat, el pressupost del qual pot variar un màxim del vint per cent respecte de l'anterior"**. Per a l'Ana María, **"l'entrada de factors econòmics fa perdre el romanticisme de l'arquitectura, però no ens podem oblidar de la realitat. És per això que abans d'adjudicar una obra s'exigeix a l'ajuntament un aval per l'import que li correspongui de l'obra en qüestió"**.

Ens aprofitem de l'experiència de la nostra interlocutora per demanar-li una opinió sobre l'urbanisme català de les últimes dècades: **"Com que no dispo de un equip gaire nombrós, jo mateixa visito les platges regularment, per detectar-hi les mancances de cadascuna. Encara en queden moltes, ocupades il·legalment, per netejar. És la nova llei de costes la que ha permès l'agilització de tots aquests processos. Ara constitueix un element de més força per salvaguardar el domini públic"**. Això s'explica, en part, pel fet que **"cada cop s'exigeix un major respecte del medi ambient, a diferència del que fins ara s'havia fet, que implica noves qüestions a tenir en compte"**.

Com s'enfronta una dona a tots aquests reptes? **"El món de la construcció és eminentment masculista, però si tens les idees molt clares i no renunciïs a la teva qualitat de dona la teva actuació serà segura"**. I aquí en tenim un exemple, amb una mare de família -l'Ana María té un fill i n'espera un altre- i una gran professional, que ha vist la seva tasca reconeguda amb diversos guardons, entre ells el Premi FAD d'Arquitectura i el Premi de la V Biennal d'Arquitectura espanyola.

**“La nova llei de costes
ha permès l’agilització
de molts processos.
Ara constitueix un
element de més força
per salvaguardar el
domini públic”**

Ana María Castañeda - Barcelona (Barcelonès)